

ORSZÁG VILÁG

GELLER ÖDÖN
riportlapja

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1938 IV. 15. — XXVII. évf. 8. sz.

•k
SCHUTZ
POSZTÓ
NAGYÁRUHÁZA

Ország - Világ

(ERDELYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti
országos riportlapja.

Az Ország-Világ uccai árusítását beszüntettük.
Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy évre: vál-
latatoknak, nagykereske-
dőknek és külföldre 1200,
magánosoknak 1000 lei.

Orvosi hírek: hasábon-
ként 50 lei. Gyászjelen-
tések: egész oldal 4000
lei, féoldal 2000 lei.

A sajtótörvény értelmében két mutatóvyszám elfogadása
előfizetést jelent.

Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be,
vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hir-
detések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej
négyzetcm.ként. Nyílttér rovatban 50 lej, szövetségi
részben 32 lei a sordij. Ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely
közlemények végén szorzójel (x) van. fizetett közlemények
vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD,**
Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15-25

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon 16-39.

Ardeal legfrissebb
hírei: az 52 éves

ARADI KÖZLÖNY

Fizessen elő az

ARAD-I KÖZLÖNY-RE

Hirdessen az

ARAD-I KÖZLÖNY-BEN

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta el-
lenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező
kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

Aki mást hiedet, mint szeretetet, az combal, az destuál! . . .

Husvétkor a tavasz éltető árama fut végig az egész természetben s az élet diadalmas bevonulását tartja a földön. Nagy felkiáltás a tavasz minden ősz, elmulás ellen; növény, fa, állat, ösztönösen kiáltja felénk, hogy a téli dermedés, álom nem örök, a teremtmény az életet szomjuhozza.

Az ember lelkében is a kegyelem tavaszi árama fut végig minden husvétkor, hogy az örök, a több, nagyobb Élet diadalmasan bevonuljon a belső világunkba. Lelkünk nem ösztönösen, hanem természetadta öntudattal tiltakozik a halál, a megsemmisülés ellen, vágyódik az Élet után.

Krisztus szava soha jobban nem érvényesül, mint husvétkor: Az én országom nem e világból való. Földön élünk, lábunk földben gyökeredzik, de lelkünk a tulvilágba nyulik át, a másvilágban éli igazi életét. Utlevéllel vagyunk a föld lakói, de haza kell, hogy tartsunk, igazi hazánk, Isten országa felé. Idegenben élünk, de Isteni állampolgárságunkról nem mondhat le senki. Husvét ünnepe ébren tartja igazi hová-tartozandóságunk öntudatát.

Az emberi léleknek három legszebb tulajdonsága van: hisz, remél, szeret. S ezt superlativusban akarja kiélni. Arisztokrata vonás ez nála, a nemesi lerongyoltsága mellett egyedül ez a „cimere”, „kutyabőre” maradt meg neki. Ez tartja benne a „kék vért”, hogy végkép el ne züljék.

A husvét ezt a „kék vért” kergeti arcéba, hogy lesz még ünnep a világon, az Élet ünnepe, a földi lét végén. A husvét a lélek hármasság főuri, isteni igényeire felel, azt kielégíti.

Husvét hitünk alapja. Az igaz hitből él. Krisztus táplálja bennünk. Isten fia volt. Szenvedett, meghalt. Megjövendölte, hogy feltámadt. Ettől lett függővé téve isensége. Feltámadt husvétkor. Bebizonyította, hogy ő Isten. Most már tudjuk, hogy kinek hiszünk. Nem csalónak, hanem annak hiszünk, aki szavát mindig betartotta. „Ha Krisztus fel nem támadott, hiába való a prédikálásunk és a ti hitetek.”

Az emberben a remény tartja a lelket, hogy minden nyomoruságnak vége lesz s érte jutalmat kap. Krisztusnál látjuk ezt beigazolva s egyben tudjuk, hogy aki feltámasztotta Jézust, minket is feltámaszt Jézussal. Ha vele szenvedünk, együtt országunk is. Nem méltók a jelen szenvedések a jövő dicsőséghez.

Akit szeretünk, ahhoz idomulni akarunk, hozzá alkalmazkodni, őt utánozni. „Valamint Krisztus feltámadott halottaiból, ugy mi is az élet ujságjában járjunk. Ha vele meghaltunk, együtt élünk is”. Uj életet kezdjünk: Istennek kedveset és tetszót. Haljunk meg a világ, a mulandóság számára s élni kezdünk Istennek. „Ha a lélek által a test cselekedeteit

megöldöklitek, élni fogtok". A kicsinyes, szükkörű élet nagy örök Életté alakul át, a testi élet lelki életté lesz.

Szeressétek egymást, mert ezt tanította a Megváltó, aki keresztre feszítettett érettünk és feltámadott, hogy igéje betöltse a mindenséget. Szeressétek egymást emberek és ne törjetekek senki egzisztenciájára, ne gázoljatok senki becsületébe és ne duljátok fel senki családi békességét.

Vallhatjátok a legkülömbözőbb vallást, elválaszthat benneteket egész világa az ellentétes felfogásoknak, de abban egyek legyetek, hogy szeressétek egymást, miként mondvá vagyon az írásban és miként hirdette élőszóval, égi málasztként mi Üdvözítónk, Jézus Krisztus: Istennek, az örök Szeretnek fia.

Aki szomjuhozza az igazságot, az forduljon az örök szeretet forrásához, amely fakadt az istenember kebeléből. Aki megundorodott a világi rutságoktól, az megtalálja a szépet lelke szépséges álmaiban, jó cselekedetei boldogító tudatában. Akit megtevesztett a képmutatás, az szálljon magába és hirdesse az igét: az egyenes utat, a becsületességet. Mondom nektek a pászka ünnepen: terjetekek vissza Jézus Krisztushoz és távolodjatok el attól a hittől, amit a halálom kedvéért évszázadokon keresztül építettek, mert ez a vallás össze fog omlani és romjai alatt fognak összetiporva hemperegni a farizeusok és a meg nem tértek.

Aki mást hirdet, mint a szeretetet, az rombol, az destruál.

Aki a szeretet szilárd szikláján áll, az épít, az terem, az konstruál, mert a szeretetből élet sarjadzik, miként a napsugár csókjától bimbóba pattan a magból kikelt csira.

Építeni, teremteni a legszebb és legmagasztosabb valami ebben a rövid életben.

Miért gyűlöljük embertársunkat, mert ősei vallását követi?

Miért üldözzük embertársunkat, mert más nyelven imádja istenét és azon a nyelven kér kenyeret, amelyen szülőanya az első altató-dalt dudolta bölcsője felett?

Miért akarjuk elvenni a jobbmódotól azt, amit szorgalmával, vagy szerencséjével szerzett?

És miért akarjuk mérhetetlen kapzsiságunkban elharácsolni a szegénytől azt is, ami élete fenntartásához szükséges?!

Ne induljatok jelszavak után. A szeretett vallása, a világ leghatalmasabb konstruktív ereje csak egyetlen destruktívót, ismer el: a jelszavak által vont korlátok lerombolását, hogy a romokon új élet sarjadjon: az új emberiség.

Husz esztendő elég hosszú idő, hogy a sebek beheggedjenek. Husz esztendő multával a lelkeknek békülniök kell. Husz év alatt a gyűlölet miazmáinak ki kell pusztulniok. Husz év után mondom nektek:

Legyetek emberek és csak emberek, mert egyformának

teremtett titeket a Mindenható és egyformák lesztek, ha testetek visszatér a porba, amelyből lettetek.

És ha csak emberek lesztek, akkor a kardból földet szántó ekevas lesz, miként az irva van és béke száll a földi terekre.

Szeressétek egymást és legyetek emberek!

Husvétkor a tavasz életre kelti a természetet, Jézus a szentségekben támasztja életre az embert, hogy legyen ünnepe, tavasza, igazi, lelki Élete!

P. R. A.

Péter háromszor tagadta meg, de hány-szor tagadja meg őt az ember?

Jeruzsálem népe kitódult az uccákra, hogy köszöntse a galilei embert, aki a régi próféták szavának megtestesedése volt és aki jeleket adott a világnak, hogy ismerjék meg és ismerjék fel. A nép, amely őszinte, olyan mint a gyermek, hajlamos a jóra és hajlamos a rosszra, vonzódott ehhez a csodálatosan szelid emberhez, aki előtt az a hír járta, hogy feltámasztja a halottakat és kezének mozdulatával gyógyítja már a betegeket.

Jeruzsálem népe csodát várt.

Az elnyomottak, megalázott, nemzeti hiuságában ezerszer vérig sértett nép Messiást várt és magyarázván a jeleket, eljutott ahhoz a gondolathoz, hogy

a galilei szelid csodavető a Messias.

A keleti nép fantáziájában a hajdani harcos nép elogondolásával, a nemzeti érzésben megbántott nép elképzelésében a Messias uralkodó, dicsőséges hadvezér, hős és felszabadító volt. Ez a nép Isten kiválasztottjának tudta magát és az Istentől, akit szenvedélyes szeretettel és vad féltékenységgel zárt el minden más nép előtt, a felszabadítót, a Megváltót várta, aki majd kiüzi a római légiókat, megtisztítja Istennek szent városát a gyülölt idegen, piszkos és szentségtörő jelenlététől és aki majd igazságot tesz a nép és az irástudók közt. A külső idegen elnyomáson kívül a Jézus korabeli zsidóságra még ránehezedett a belső elnyomás is, az irástudók gőgje, az örökölt, legalább családbeli, fiuról-fiura szálló papi méltóságoknak kizsákmányoló politikája és a gazdagok ereje, amely egy nagyon vékony, a legfelőbb rétegben összehalmozódva sziklasulival nyomta el a szegény népet. Jeruzsálem népe szóbeszédből, a lelkesedő hivek meséjéből, a rajongó asszonyok zokogó, ájuldozó lelkendezéséből hallott valamit a galileiről,

aki szegény és szereti a szegényt, aki jó és jósággal közeledik a szenvedőkhöz, aki erős és tiszta és távol tartja magát mindentől, ami idegen, ami csuf, ami az elnyomóknak az ereje és gonoszága.

Jeruzsálem népe, ez a szegény, buzgó Isten hitével bezárkó-

zott, nyomorúságában és kiválasztottságában büszke nép, a Messiást, a Megváltót, a rpóféták szavainak beteljesítőjét és beteljesedését várta Jézusban és amikor a hosszú páska ünnep zarándoklásában kifáradt, Jézus számaron vonult be Jeruzsálem kapuin, az uccákat ellepte a nép, amely az ut mentén tördelt pálmaágakkal üdvözölte és lelkes asszonyok kendőket terítettek a számár elé, amely egy nép reménységét és a világnak nagy ígéretét hordozta hátán. Azóta sokszor hivatkozik arra, hogy Jézus alázatossága és szerénysége volt az, ami hátasul a számárt választotta. Ez az apróság jellemző arra a téves megítésésre, amellyel annyszor és annyi felől nézték az Ige megtestesülésének földi pályafutását. A számár keleten nem az a megvett, nem az az utolsó állat, mint nálunk, számaron jártak a keleti törzsfőnökök, a keleti királynők és a számár ott szép, majdnem büszke állat. Ezt az apróságot azért kell észrevenni a virágvasárnap ragyogásában és örvendezésében, mert az egész virágvasárnapot, a pálmák napját félre értették. Maga a nép is félreértette Jézust. Nem ismerte meg benne az ézredekre szóló ígéretet, csupán az egy népre, az egy századra küldött megváltót, az idegen járom elleni hőst látta benne. A tragikus sorsu népnek tragikus tévedése volt az a nap, amikor a pálmáktól és a lélek mélyéből felszakadó örömkialtozásokkal üdvözölte azt az embert, akit az utána következő héten ennek a népnek közepette vittek a halálra, szegtek a római szégyenfára.

A tévedésnek, az irtózatos világtörténeti tévedésnek sötét napja volt ez a ragyogó pálmás vasárnap, ez az örömujjongásoktól zengő nap, amikor senki sem érezte, hogy az örömujjongások mögött ott van a „Feszítsd meg!“, csupán Jézus, aki századok messzeségéből nézte a népet és lelke legmélyén, majd János evangéliumából tudunk, már bizonyossággal érezte, hogy ez a ragyogó pálmás nap a kapu, amelyen a szenvedések csarnokába lép.

A pálmák napja tanuságot tesz Jeruzsálem népe mellett és ez a tanuság mentesíti ezt a szegény népet a legnagyobb bűn alól, amelyet az írástudók zuditottak a fejére. A nép, amely olyan, mint a gyermek, hajlamos a jóra és rosszra, jó volt a galilei szegény emberhez, szeretettel fordult a szelidség nagy vezéréhez, de

a nép mögött ott voltak a hidegen számító írástudók, a hatalmukra féltékenyméltóságok, a vagyonukért reszkető gazdagok és ott volt a világnak átka, a pénz, a melyért lehetett vásáron hamis vádaskodókat és hamis tanukat és meg lehetett vásárolni azt a csöcselket, amely azóta is úgy vásárolható, mint a tragikus héten Jeruzsálemben, ha el kell veszíteni valakit, aki igazságot akar, aki jót akar, aki szembe akar szállni a gonoszszal és a hatalmasok erejével és gonoszságával.

A pálmák vasárnapját soha nem értették meg a nagytömegek, egész örvendezésében. Soha nem értették meg,

hogy a pálmák vasárnapján dőlt el a világok sorsa. A pálmák vasárnapján, azon a napon, amelyen Jeruzsálem népe pálmákkal kezében és örvendező reménységekkel szívében üdvözölte a nemzet megváltóját, csalódott ez a nép. Nem következett be a zendülés, a számaron lovagló szelid és, fehér alak után nem jöttek fegyveres bandák és nem a lázadás vonult be Jeruzsálembe, ahogy a római helytartónak magyarázták, hanem az igazság. Ezt az igazságot ez a magába zárt nép nem tudta megérteni, ahogy egy kis edény nem képes befogadni magába a legdrágább bornak édességét sem, ha a bor tulömlik rajta. Az egy Isten vallás, a nagy megváltó gondolat, a szeretetnek és testvériségnek gondolata elsorvadt volna egy nép szűk körébe szorítva, ha a pálmák vasárnapján nem éri csalódás Jeruzsálem reménykedő népét.

A földi Messiás, a nemzeti megváltó, az idegen iga ellen harcoló nemzeti hős nem lehetett az a galilei, aki már kinőtt a nemzeti gondolatból, aki már isteni hivatásban és isteni küldetésében minden embernek atya és testvére volt.

A középkor nagy kereszténytéritői soha sem tudták megmagyarázni a vád germánoknak, miként lehetett az, hogy Jézus hívei közt nem akadt egy ember sem, aki fegyverrel védelmezte volna meg a Messiást, csak Péter, az a Péter, aki azután háromszor is megtagadta. A pálmák vasárnapjának tragikus tévedései, amelyeket csupán a félreállítás lát tévedéseknek, érződnek meg ezeknek a félbarbárokak a Kétezer esztendőben, amelyekkel lenéztek, elítélték a tanítványokat. Így kellett ennek lennie, egy magasabb akarat így rendelte. Egy magasabb jószág így követelte, a végtelen kegyetlenségben, amely a nagyhét szenvedéseiben ma is még megrázó erővel szól az emberiséghez, a végtelen áldozat, a végtelen jószág van, amely nem egy népnek, hanem a világ minden népének akarja megszerezni a benső igazságot, amely nem egy népet akar felszabadítani egy idegen elnyomás alól és egy benső elnyomás szenvedései alól, hanem minden népet és minden embert ki akar vezetni a szenvedésekből és el akar juttatni a lelki megnyugvásig.

A pálmák vasárnapjának tragikus tévedése, hogy ma azok, akik ma sem tudják megérteni a galileit, ráolvassák, hogy „Az én világom nem erről a világról való” és ebből új vádat kovácsolnak ellene, ahogy vádat kovácsolnak ellene kétezer esztendővel ezelőtt az írástudók és a papi fejedelmek, mert ezek azt hirdették, hogy a galilei megrontotta az embereket szelidségével.

Nem tudják megérteni, hogy ez a szelidség és ez a jószág nem csupán egy tulvilági örökéletnek előkészítője, hanem a földi életnek is megjavítója.

Kétezer esztendővel ezelőtt Jeruzsálem népe nem értette meg Jézust és azt kérdezzük, hogy most kétezer esztendővel utána, értik-e, ismerik és úgy szeretik-e, ahogy

öt kell szeretni. Kérdezzük, hogy vajjon követik-e a tanítását és megértik-e a tanítását?

Kérdezzük, hogy akarják-e akármelyik oldalon állók is igazán, szívből, a lélek legmélyéről, hogy már itt a földön valóság legyen az a jóság, az a szeretet, az a testvériség, amelyet a galilei hirdetett, aki a pálmák vasárnapján örömjongások közt vonult be abba a városba, amelynek fiai őt a rómaiak szegényfájára szegezték. Vajjon igazán tudják-e ma az akármelyik oldalon állók, akik támadják és még a gondolatát is bántják, hogy azért kellett kétezer esztendővel ezelőtt meghalnia, hogy halála után ut legyen az emberi testvériség és az emberi szeretet felé.

Nem értik ezt az emberi testvériséget és nem értjük ezt az emberi szeretetet, ahogy Jeruzsálem népe se tudta megérteni, nem értik a vörösök sem, akik hivatkoznak rá és nem értik a barnák sem, hogy mindféle kerülő uton, de megtagadják.

Péter háromszor tagadta meg és hányszor tagadja meg őt az ember?

Soha nem tagadták meg annyira, olyan keservesen és annyi makacssággal, mint épen most, amikor minden szavába belekapaszkodnak, minden mozdulatát ide-oda magyarázzák, hogy örök igazságaival szemben a maguk kis igazságát bizonyítgassák.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A
Lichtwitz
Likör
Rum
Cognac
Világhirű

CONCURENTA

Műasztalos készít és raktáron tart modern hálószobát, ebédlőt és kombinált szobát. Arad, Bul. Regele Ferdinand 15. Szemben a lutheránus templommal.

Az állampolgársági revizio

FARADSÁGOS MUNKAJÁT TURELEMMEEL, JÓINDULATTAL ÉS UDVARIASAN VÉGEZTÉK A TISZTVISELŐK.

(Arad.) A mi városunkban már lejárt az a határidő. ameddig az állampolgárság elismerése iránti kérvényt és az ezt alátámasztó fontos iratokat be kellett terjeszteni a járásbirósághoz. Háromezren jóval felül van azoknak az aradi polgároknak száma, akiknek a vonatkozó rendelet-törvény értelmében alá kell vetni magukat az állampolgársági revizionak. Ötven nap állott rendelkezésre a szükséges iratok beszerzésére. Ez az ötven nap elmúlt és most már az összes kérvények a járásbiróságon várják a birói eljárást, amely hamarosan megkezdődik.

Az állampolgári bizonyítvány legfőbb kelléke az illetőségű bizonyítvány. Aki ennek birtokába jutott, annak a bíróság előtt is rendben van az állampolgársága, feltéve, ha igazolja, hogy nem kérte az idegen állam javára való optálást, illetve nem repatriált. Az illetőségi bizonyítvány jogos megszerzéséhez azt kellett igazolni, hogy az illető 1918 december 1-én ebben a városban lakott és ez az ittlakás négy évre visszamenő. Igazolnia kellett azt is, hogy 1918 december 1-től négy évre visszamenően hozzájárult a városi közterhek viseléséhez. Ezeknek az iratoknak megszerzése bizony sok utánjárásba kerültek, sok türelem és kitartás kellett a megszerzésükhöz.

Nálunk Aradon ment a legsimábban a különböző iratok beszerzése az egész országrészben.

Más városokban napirenden voltak a panaszok az egyes hivatalok lassúsága miatt vagy azért, hogy különböző újabb nehézségeket okoztak az irataikat megszerezni akaró polgároknak. Nálunk Aradon — és ezt jóleső büszkeséggel állapíthatjuk meg az érdekelt ügyfelek egyöntetű kijelentései alapján —

mindenki idejében és a legnagyobb pontossággal kapta meg minden olyan iratát, amelyre szüksége volt.

Mindenütt előzékenységgel, jóakarattal és magától értetődő udvariassággal és türelemmel intézték el az ügyeket. Állambiztonsági hivatal, rendőrség, népesedési hivatal, anyakönyvi hivatal, a városházán a külön e célra létesített kérvényezési hivatal, városi adóhivatal és legelsősorban a városi közigaz-

„URANIA“

5, 7.15, 9.30 Telefon: 12-32.

WALEWSKA GRÓFNÓ
Greta GARBO és Charles BOYER

felejthetlen alakításában.

gatási ügyosztály valóban emberfeletti munkát végzett az iratok beszerzésére előírt ötven nap alatt.

Az érdekelt polgárok részéről a legőszintébb hála és elismerés illeti mindazokat a tisztviselőket, akik az állampolgársági igazolással kapcsolatos iratok kiszolgáltatásával voltak megbízva.

Aradon nincs olyan érdekelt polgár, aki nem kapta volna meg idejében az illetőségi ügyében a határozatot akár kedvező, akár kedvezőtlen értelemben. Akit a város közigazgatási ügyosztálya kérvényével elutasított, az bizonyára nem tudta igazolni a négy évig való egyhelyben lakást és a közterhekhez való hozzájárulást. Ilyen azonban nagyon kevés akadt városunkban és ezeknél is csak időkérdése, hogy ezt a két fontos körülményt igazoló iratokat beszerezhessék. Az ilyenek részére a bíróság újabb husz napos terminust engedélyez, ezt természetesen kérvényezni kell.

Az izgalom elült, a hajsza megszűnt, az érdekeltek most már nyugodtan és bizalommal tekintenek a bírói döntés elé.

— **Teljes egy hónapig érvényesek a Budapesti Nemzetközi Vásár utazási és vizumkedvezményei.** Románia valamennyi utazási és menetjegyirodájában áruistják már az április 29-én kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásár vásárigazolványait. Az igazolvány pontos és részletes felvilágosítást ad mindazokról a lényeges kedvezményekről, amelyeket ebben az évben élvezhetnek a vásár látogatói. A legjelentősebb ezek között a kedvezmények között az utazási kedvezmény, amely már április 19-én érvénybe lép. E naptól kezdve május 9-ig utazhatnak a látogatók Budapestre és onnan vissza pedig április 29-től május 19-ig, úgy hogy a vásár utazási kedvezménye végig rendelkezésükre áll. A Budapesti Nemzetközi Vásár utazási kedvezményével tehát akár egy teljes hónapig tartózkodhatik a látogató Magyarországon. De hasonlóan nagyjelentőségű a vizumkedvezmény is, amely abból áll, hogy a vásárigazolvány tulajdonosa vizum nélkül lépheti át a határt és Budapesten utólag szerezheti meg a vizumot, amely a vásárigazolványok tulajdonosai részére személyenként mindössze 2 pengő 50 fillér és egy hónapra szóló tartózkodási engedélyt jelent. Az összes kedvezmények igénybevételére jogosító vásárigazolványt, amely természetesen a vásár többszöri ingyenes látogatására is szól, bárki megszerezheti magának, még pedig az EUROPA utazási és menetjegyiroda, valamint a Wagons Lits utazási iroda bármelyik fiókjánál.

A legelegánsabb toilett is csak kifogástalan alakon érvényesül. Ezért keresse fel mielőbb **MIKÓNÉ ECSEDI T. füzőszalonját, Arad**, ahol a legkényesebb izlésnek is megfelelő elegáns fűzők, csipőszorítók, princesszek, harisnyatartók, sikkes melltartók és orvosilag elismert, biztos gyógyulásra vezető gyógyhaskötők készülnek még a régi olcsó árban.

A felesleges ember.

(Cluj.) Unalomig lejátszott lemez, amelyik a francia kispolgár közmondásos takarékoságról szól. Minden ujság-olvasó tudja, hogy Franciaországban csak ötvenéves koráig dolgozik a polgár, azután nyugalomba vonul és megtakarított tőkéjének járadékából éldegél csendesesen a maga portáján. Sajnos, mi még nem adhatjuk meg tömegeink számára a lehetőséget, hogy ötvenéves korukig szorgalommal és takarékosággal annyi pénzt tehessenek felre polgáraink, amennyinek a kamata öregségük nyugalalmát biztosítja. Még a középosztály is csak ritkán és igen kis mértékben gondoskodhatik maga és családja jövőjéről. Ami nem jelenti, hogy a kispolgár kevésbé szereti a családját, kisebb aggodalommal gondol rá, mi lesz vele, ha nem tud keresni, vagy ha a halál elragadja. Még

a legszükösebb viszonyok között élő férfi is nyugodtabban hal meg, ha tudja, hogy özvegye és árvái számára legalább a mindennapi falat kenyér biztosítva van.

És ennek a célnak az érdekében a legnagyobb áldozatokra hajlandó.

Aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy ennek a családi önfeláldozásnak a legmagasabb mértékét és egyben az áldozatkészségnek a maximumát szimbolizálja X. Ignác kereskedelmi ügynök utolsó napja. Mint többi sorstársai, ez a szegény ember is jobb napokat látott, mielőtt kényszerűségből az ügynöki pályát választotta volna, amelyik számára az utolsó hónapokban már mindössze csak két, két és félezer leit jövedelmezett. Ezt is csak irtózatos erőfeszítések és megalázkodások árán.

X. Ignác kereskedelmi ügynök és cluji polgár úgy érezte, nem bírja már e kenyérharcot. Tul az ötvenen, erői és reményei fogytán

nem bízott benne, hogy mindennap előlről kezdheti a kilincselést,

a rábeszélést, a fárasztó ügynöki munkát a napi hatvan-nyolcvan leiekért. Elviselhetetlennek ítélte maga számára az életet és inkább a nyugalmas sirgödröt választotta.

De addig nem akart és nem is tudott bucsut mondani a könyörtelen robotnak, az egész rossz sinre billent keserves életének, míg akármilyen szerény, akármilyen kicsi egzisztenciát nem szerzett övéinek.

Idegörlő munkája közt is mindennap szakított időt magának, hogy felkeresse a régi időkből maradt, tehetősebb barátait.

CORSO SLÁGERMOZGO

Tarzan bosszuja

Főszereplők: Glenn Morris olimpiai és világbajnok,
Eleanor Holm Amerika többszörös uszóbjnok.

Nem, nem azért, hogy alamizsnát kolduljon. Munkát keresett, de nem a maga számára, aki minden ujrakezdesre tethetetlen-fáradtnak érezte magát.

Legidősebb fia részére könyörgött egy íróasztalért, hogy, ha már ő nem lesz, ha felbomlott idegrendszerrel kitért a kötelességvállalás és felelőség elől, legyen valaki a családban, aki keres helyezette, aki hazatudja vinni a mindennapi néhány leit.

Az elmúlt napokban, sok hónapi eredménytelen kísérletezés után végre siker honorálta szüntelen buzgalmát. Egyik ismerőse alkalmazta irodájába polgártársunk fiát, háromezer lei fizetéssel. Ami nemcsak mintegy ezer leiel több volt annál, amennyit ő egy hónapban haza tudott vinni, de biztos is volt. Fix fizetés, a mai szomorú generáció vágyalma, havi fix, háromezer lei!

Tizenegy órakor szerződtek a fiut és néhány perccel később X. Ignác kereskedelmi ügynök és kötelességtudó családapa a boldog felszabadultság érzésével, könnyű léptekkel róta a cluji uccákat. Ugy érezte,

mindent megtett a családjáért, ami még telhetett tőle s hogy most már nincs szükség többé reá, hiszen nem bírja az ügynöklést s a háromezer leiből több jut egy családtagra, ha ő nem lesz már a világon. Nyugodtan, a maga módján elégedetten indult tehát kifelé a városból és az életből.

Alkalmasint mindent előre pontosan kitervezett. Mert alig egy órával azután, hogy állást sikerült végre szerezni a fiának, meggörnyedt, kopott alakja már a sétányon tűnt fel. Leült egy padra, mélyen belenyult a zsebébe, kiszedgetett onnan egy gyűrött zacskócskát, abból valamit a nyelvére hintett, hogy

másodpercek teltén az örök nyugalom birodalmába utazhasson.

Mindez azonban csak később derült ki, addig: „szivgyengeség“ végzett X. Ignác kereskedelmi ügynökkel.

Ha igazi drámairó élne a világon s ha a kor igazi drámáját egyetlen színpadon be lehetne mutatni, halálában drámai hős lett X. Ignác kereskedelmi ügynök. A mi közönségünk azonban kényszerű szereplője lévén a saját és nemzedéke szünni nem akaró tragédiájának, a színpadon legfeljebb csak olyan drámát hajlandó megtapsolni, amelyiknek a befejezése előtt kiderül, hogy

a hóhér azonos a minden áldozatra kész imádóval, aki a vérpád helyett a királyi templom oltára elé vezeti börtönéből a büszke szép asszonyt. Ilyenképen szinte érthetetlen, hogy néhány soros rendőri hiren túl még egy ilyen kurtakis cikk is áldoz X. Ignác emlékezetének.

K e m é n y

Modern címfestészet
ARAD, Bul. Regele Ferdinand 11.

Ami igaz és ami nem igaz!

Mi lesz a zsidókkal?

Voltaképpen csak egy igazi probléma van a mai világban: az, hogy milyen lesz az új világrend és mikor fog eljönni. Erről azonban csak annak szabadna beszélni, aki ezt amúgy sem meri megtenni és ezért van az, hogy mindenütt mesterségesen tenyésztnek ki álproblémákat, amire aztán ráusztatják a mindenre kapható tömeget.

Igy született meg világszerte a zsidókérdés, amiben feltétlenül az a legérdekesebb, hogy nincs is.

Ez azonban még nem ok rá, hogy ne foglalkozzunk mi is vele. Boszorkányok se voltak, mégis megégettek belőlük vagy százezret néhány évszázad alatt

és most is hiába nyugtatgatják világszerte a zsidóságot, ha ennek ellenére a nemlétező problémának a nevében elveszik tőlük a kenyeret és a becsületet.

Azaz — vigyázzunk csak egy kicsit — nem mindnyájuktól, csupán azoktól, akiknek nincs sok egyikből se. És ez a tény a legcsunyább, legigaztalanabb, legfelháborítóbb napjaink zsidóheccében, amely egyesek szemében komoly gazdasági probléma, sokak számára jó üzlet és a legtöbb nem-zsidónak: cirkusz, szórakozás, morfium, sport, szenvedelem, sőt meggyőződés.

Aki üzletre talált benne, attól ne irigyeljük. Éljen vele, keressen rajta, fölőzze le. Akinek mákony színház vagy elv: azt lebeszélni ugye lehet. Vitatkozni a zsidókérdésről csak azzal érdemes, aki komolyan veszi és azt véli, hogy a zsidókérdés gazdasági probléma, amelyet meg lehet és meg is kell oldani.

Az urak tévedésben leledzenek.

Zsidókérdés, úgy, ahogy ma elképzelni divatos: nincsen.

És ez nagyobb baj, mintha volna, mert így — NEM-LETE ALTAL — válik tulajdonképpen megoldhatatlanná, nyomasztóvá, el nem tüntethetővé.

Nem lehet megszüntetni egy jelenséget, amelynek százféle a megjelenési formája, nincs határozott alakja, fix körvonala és egységes tartalma. Nem lehet kikurálni egy betegséget, amely lázt is okoz, de hideget is és amely egyik nap öl, másik nap gyógyít.

Beszéljünk egyszerűbben:

nem lehet egy kalap alá vonni a zsidóságot!

Aki azt próbálja tenni, aki olyan merész, hogy egyforma

APPONYI Testvérek

Uridivat és cipőnagyrúháza

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand 1. — Telefon 528.
Városházával szemben.

---

hitet, gondolkozást, öntudatot és faji érzést tulajdonít egy hatvanéves zsidó orvosnak, egy negyven esztendő bankigazgatónak és egy most érettségiző diáknak: az beléesett az általánosítás bűnébe.

Mint az a politikus aki nemrég nyilatkozott külföldön egy kollegánknak.

Ez a politikus nagyon magasan van és nagyon meszsze. Vajjon hány igazi zsidóval beszélt életében? Vajjon kikről, mely ismeretlen igazgatósági tagokról, szerkesztőkről és öreg vidéki grájzlerosokról mintázta meg „ideális” zsidóját, akiről elmondta nyilatkozatában, hogy ötezer év kulturája néz le róla? Rossz minták, rossz könyvek, régi információ. Egy nagyon nagy ur jóakaratonak szánt tájékoztatlan beszéde, — amely igazságtalanabb, — mert ténymegeállapításában hibásabb — mint Rainisch minden filipikája.

Idézzük csak ebből a nyilatkozatból:

„Amikor a zsidó belekerül az életbe, hátamögött a vagyon, az összeköttetés és a tanultság, amelyet a házi tüzhelynél szerzett... Amíg a zsidóság nagy vagyont gyűjtött, a keresztény társadalom elszegényedett... gazdasági leleményességükkel, ügyességükkel és képességükkel sok egyéb fajnak képességeit.”

Három mondat, három kijelentés — amelyekből egy sem igaz. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Általánosítások, felületes értesülésekből leszűrt megállapítások, rossz statisztikák alapján levont következtetések. Gyenge és régi sablonok, amelyek egy egész nemzet közvéleménye előtt elzárják az igazságot és amelyek mögé nem mer odanézni senki se — még maguk a zsidók sem.

Vegyük sorra, amit ez a politikus mondott.

Egy:

Nem igaz, hogy a zsidó mögött ott áll a vagyon, az összeköttetés és a tanultság.

Ezzel szemben igaz, hogy a zsidó gyerekek többsége üres zsebbel megy neki az életnek, műveletlen, mert az apja is az volt és összeköttetéséből még annyira se telik, hogy egy zsidókézből levő bank felvegye gyakorlatoknak. Ma épp a zsidó nagyvállalatok azok, akik nem alkalmaznak zsidót.

Kettő:

Nem igaz, hogy a zsidóság nagy vagyont gyűjtött.

Ezzel szemben igaz, hogy egy pár nagyzsidónak tömén-

NŐI FELÖLTŐK, RUHAK, COMPLÉK.

Eredeti modellek! Elsőrendű anyagok! Olcsó árak!

MENCZER confectio

Mercur-tag.

Ficher Eliz-palota.

teln mobil vagyon van a kezén, — hát a nem-zsidók között nincsenek multimilliomosok? — a zsidók szinte hihetetlen, óriási többségének viszont annyi pénze sincs, amiből egy heti életre telik!

Három:

Nem igaz, hogy minden zsidó leleményes gazdaságilag.

Ezzel szemben igaz, hogy a zsidó második, harmadik generáció már részt se vesz a gazdasági életben, valósággal menekül az értelmiségi és ipari pályák felé, még ha az egy életen át való vagyontalanságot is jelent. Orvosok akarnak lenni, ügyvédek, tisztviselők, bádogosok, szabók, vízvezetékszerelők — minden, csak nem kereskedő. Kiváló leleményességükből nem szokott telni csak az apára, csupán egy nemzedékre.

Ime, a nyilatkozat három alapkijelentése közül egy sem bírja el a legfelületesebb boncolást se, egy mögött sem áll ott fedezetül a tények igazsága.

Ez azonban még nem lenne baj. Egy politikus nem vonatvezető, nem autbuszkalauz és nem bankpénztáros: a politikusnak szabad tévedni.

A katasztrófa nem köztelenül, szemelláthatóan követi a politikai tévedéseket és ezért nem is szokták börtönnel büntetni.

A baj nem abban rejlik, amit a politikus mond, hanem abban, ahogyan mondja. Teljesen felelőtlenül, teljesen hamisan beledobtak egy nagy zsákba tizenhat millió embert, és nem veszik észre, hogy a zsákban nem csupa alma van — hanem körte, szilva, cseresznya és egres is.

Egy nevezőre hozták a zsidóságot, amelyik pedig rétegebb strukturájú és egymástól elütőbb, mint a világ valamennyi más fajtája vagy felekezete.

Hát nem látnak, nem akarnak látni ezek a politikusok? Hát nem veszik észre, hogy a zsidóság legnagyobb része — hangsúlyozzuk: a legnagyobb! — az, amelyik a középben van, ép olyan rab, kizsákmányolt és megalázott a felső, már vallástalan és denacionalizált réteg kezében, mint katolikus, református vagy görögkeleti sorstársa?

Ki csukta be a szemüket, ki fakasztott rá hályogot, ki tette rájuk a szemellenzót?

Erre nem szabad felelni egy ujágcikkben. Még könyvek százaiban sem lehetne méltóképpen kitárni a kérdést, hogy

Futószőnyegek, lábtörlők, butor-szövetek, kárpitosárak
legolcsóbban

Schönberger és Grünstein

S. A. cégnél, Bulv. Regina Maria 9. Neuman ház.

mint lett, mint tették ál-problémává a zsidókérdést azok, akiknek ez tudatosan, vagy öntudatlanul érdekükben állott.

Egy tény és egy igaz:

nem hagyunk általánosítani!

Legyen az zsidó vagy keresztény, aki pro vagy kontra ehhez a problémához nyul: egyet ne felejtson el.

Azt, hogy nem áll egy egységes néptömeggel szemben és nincs szó egy olyan fajta egyedeiről, amely közös életviszonyok, azonos lehetőségek, egyforma világfelfogás alapján élne.

Százféle fajtájú, százféle hitű, ezerféle vágyu zsidó van a világon!

Épp úgy telik belőlük sárga, barna, fehér, egyenes, görbe, kövér vagy sovány, mint a többiből és önmagában — érzésben se, testileg se — egyáltalában nem egységes. Erre a világháború a legjobb bizonyíték, amikor a különféle frontokon ádáz dühvel állott zsidó zsidóval szemben.

Azaz várjunk csak: most kezd egységes lenni!

Erőszakkal teszik azzá, mesterségesen kovácsolják össze ezt a szétfolyó masszát, amely már a legjobb uton volt ahhoz, hogy beleolvadjon a nemzeti husba és befolyják a hazai vérbe. Lehet, hogy ez nem helyes, lehet, hogy tényleg meg kell akadályozni a vér keveredését és a német tudósoknak van igazuk, amikor utját állják a felszívódásnak. De akkor ezt csinálják világszerte okosabban, és főleg — nyiltabban. Ne menjenek alutakra, ne találjanak ki hazug igazságokat, ne kapdossanak el számokat és statisztikákat a levegőből!

Álljanak ki a placra és mondják meg, mit akarnak!

Mit parancsolnak, mit kívánnak, mit irnak elő — hogyan képzelik az egész dolgot. Ha kell, hát zsidótlantsák a világot. Akár úgy, hogy megtiltják nekik a szaporodást vagy előírnak egy általános sterilizációt, akár akként, hogy a tengernek menesztik őket. Minden módszer jó, minden elhatározás helyes, csak ez az egy nem. Az, ami most van, ami ellen tiltakozni kell, amit én például nem tűrhetek el!

Vágják le a füleket, csonkítsák meg fontos tagjaimat, küldjenek a Tüzföldre — csak ne általánosítsanak, csak azt ne mondják, hogy olyan leleményes vagyok, mint Ausschmitt, és úgy kihasználom az összeköttetéseimet, mint néhány közismert kijáró. Protestálok a rokonság ellen!

Aradi Textilipar

RÉSZVÉNYTARSASÁG, ARAD.

Fonóda, cérnázó, szövöde, fehérítő, festöde, mercizáló, nyomóda.

Dr. Vuia Salvator

(Arad.) Nemrégiben bensőségteljes háziünnepség folyt le az aradi bábaképző-intézetben. Erről mi is megemlékeztünk. **Dr. Vuia Salvator**t, az intézet igazgató-főorvosát vették körül szeretettel, ragaszkodással és tisztelettel a mellette dolgozó orvosok, ápolónők és a kórtermek betegei abból az alkalomból, hogy negyvenedik születésnapját ülte. A háziünnepség természetesen nem tarthatott sokáig, mert az orvos kötelességérzet munkát parancsolt. De amily rövid és egyszerű volt ez a születésnap megemlékezés, annyira megdobogtatta **dr. Vuia Salvator** szívét, ezt a nemesen dobogó, finom szerkezetű emberi szervet, amely telve van szeretettel, részvétellel, megérettéssel.

Most azután újabb ünneplésben kellene részesíteni **dr. Vuia Salvator**t, de bizonyára maga tiltakoznék a leghevesebben ellene. A kiváló orvost, a biztoskezű sebészt, az elsőrendű szakembert érte valóban megérdemelt elismerés azzal, hogy az egészségügyi minisztérium véglegesítette az aradi bábaképző-intézetnél eddig betöltött igazgató-főorvosi állásában. Évek óta vezeti **dr. Vuia Salvator** ezt a nélkülözhetetlen közegészségügyi intézményt, amely

az ő igazgatása alatt mintaszzerű kórházzá és elő helyen álló szakintézeté fejlődött.

Sok száz emberi életet mentett meg aradi működése alatt **dr. Vuia Salvator** igazgató-főorvos, aki annak idején, amikor az intézet élére állították, örömmel jött Aradra, ahová tulajdonképpen hazajött, hiszen aradi ember és innen indult ki magasra lendülő karrierje, amely a mostani véglegesített állásban csupán egyik állomására érkezett el.

Aradváros közönsége, amelynek körében általános tiszteletnek és megbecsülésnek örvend, örömmel fogadta a hírt, amely **dr. Vuia Salvator** véglegesítését publikálta. A barátok serege, a volt páciensek, a kartársak, a bábaképző-intézet ápolottjai és tisztviselői szeretettel veszik körül ezalkalommal is a népszerű orvost és humánusan gondolkodó embert.

VIZUM NÉLKÜL

terjedt el a hire határokon túl is, hogy Arad vendégeinek igazi otthona a

HOTEL CENTRAL

Központi fekvés. Hideg-meleg folyóvíz. Modern kényelem. Példás, figyelmes és fegyelmezett kiszolgálás. Ragyogó tisztaság. Központi fűtés. Csened és hygienia. Olcsó árak. Állandó vendégeknek, utazóknak s kereskedőknek árkedvezmény. Aut. tel. No. 15—96.

A PÉNZPIAC

A KERESKEDELEM ÉS IPAR MARADÉK NÉLKÜL TELJESÍTI ARADON GAZDASÁGI FELADATÁT

(Arad.) Amikor a korlátlan lehetőségeket nyújtó, szinte példátlanul álló konjunktura után bekövetkezett az elkerülhetetlen gazdasági válság, mi voltunk az elsők, akik tárgyilagosan és a valósághoz hiven foglalkoztunk az aradi pénzpiac helyzetével.

Mi voltunk egyedül, akik rámutattunk arra, hogy egyes pénzintézetek nem úgy viselték gondját a rájuk bízott tőkéknek, ahogyan azt a törvény és a saját alapszabályaik előírták.

mondottunk. Mi akkor előre felhívtuk az emberek figyelmét Sajnos minden esetben be is igazolódott mindaz, amit elmondottunk. Mi akkor előre felhívtuk az emberek figyelmét a pénzüket fenyegető veszedelemre és bizony sokan nekünk köszönhetik, hogy még idejében megmenthetik pénzüket. Az Ipar és Népbank, a Hitelbank, az Egyesült Bank, a Maromorosch Bank szégyenteljes és a pénzpiacra káros hatást gyakorló bukását megelőzően irtunk arról a törvénybeütköző vezetésről, amely a náluk elhelyezett pénzek hűtlen ráfordodásával egzisztenciákat tett tönkre és embereket juttatott koldusbotra.

A válság katasztrófális részén most már tulvan ugy a pénzpiac, mint a kereskedelem és ipar. A krízis következtében szenvedett tárgyilagossággal meg lehet állapítani, hogy

Arad gazdasági élete nyugvópontra jutott. Az aradi pénzpiac a béke-időket leszámítva sohasem állt oly szilárd alapon, mint most.

Azok az aradi pénzintézetek, amelyek előrelátó és okos vezetés következtében megrázkódtatás nélkül vészelték át a gazdasági válságot, ismét virágoznak és teljesítik gazdasági feladatukat.

Nem rendíthetik meg őket az ok és alap nélkül megíjedt betétesek rohama, mint ahogy az év elején történt, sem pedig bizonyos zavaró körülmények következtében merémült részvényesek idegeskedése.

Az aradi pénzpiacot most már nem kell félteni, mert a vezetés erős kezekben van és az irányítást célszerűen eszközlik.

Ami áll a pénzintézetekre, vonatkozik az ugyanolyan mértékben az iparra és kereskedelemre.

Az aradi ipari és kereskedelmi vállalatok helyzete ismét konszolidálódott.

Fennállnak ugyan az általános válsághelyzetből folyó nehézségek, de ezek nem tudják megingatni a vállalatok szilárdságát. Az aradi kereskedelmi és ipari élet szoliditására talán legjellemzőbb az, hogy évek óta alig fordult elő említésre méltó fizetésképtelenség, ami nagyrészt annak a harmóniának köszönhető, amely a gazdasági élet tényezői között fennáll.

Feljegyzések és megjegyzések

NAGYVASAR

Az én régen elmúlt urfikoromban nagy esemény volt a nagyvásár. Különösen vasárnapon, amikor nem kellett az iskolában görnyedni és szekundától remegni, jártam a vásárt. Délelőtt és délután és este az acetylen-világítás fehér fényében gyönyörködtem a bazárok drágaságaiban, a léggömbös ember mókáiban, a kikiáltók szellemesen vastag mondásaiban. Órák hosszat álltam a mézeskalácsos sátra előtt és sóvár tekinteteket vettem a kisebb-nagyobb debreceni lepényekre, ezekre a törékeny, kőkemény tészta-lapokra és a többi kemény tésztákra. Néztem sóváran a cukorkákat az ál-taljának ládából összeeskábált sátra előtt. Legnagyobb gyönyörűségemet azonban mégis a látványos bődék területében találtam. Élenken emlékszem a halfarkuleányra, aki esti záróra után a vászonbódé mögött álló kerekében járó mozgó lakóháza lépcsőjén teljes emberi formájában ült, vastag bőrszívat szívott és unottan hallgatta a pirosarcu hentesmester széptevését. Mennyi mindent láttam egy ilyen nagyvásáron vasárnapon. Akik csak ezen a pihenő napon szabadulhattak el a kötelező munkából, ott hömpölyögtek, viháncoltak és vásárfiát vásároltak a sátrak uccáiban, vagy vastag gyűrűben vették körül a rekedten ordító, izzadt homlokú, csapzott üstökű vásári kikiáltókat. Az évek hosszú során a nagyvásár elvesztette színét, hangulatát, jelentőségét. Most már vasárnapon nem is volt szabad árusítani a nagyvásáron. A sátrak zárva voltak, emberek csak lézengtek a vásár területén. Nincs is már értelme a nagyvásárnak. Ezt a fogyasztóközönség már régen bebizonyította azzal, hogy távolmaradt a vásártól. Én a magam részéről sajnálom, hogy a népünnepélynek beillő tavaszi, nyári és őszi nagyvásár már csak emléke egy régi kornak.

ALLATVÉDELEM, OH!

A napokban olyan rémes jésenetnek voltam akaratlan szemtanuja, amel felkorbácsolta a véretem. A Berthelotuccában sintérlagények hajszoltak egy ápolat foxi-kutyát, amely bizonyára elcsavargott otthonról. A szegény állat a Palace-kávéháznál belerohant az egyik pecér-legény dróthurokjába. A legény egyet rántott a dróton és a hurok a vonító kutya nyakát összeszorította. A gyakorlott sintér egyetlen ránditással felkapta a kutyát, egy másik szakavatott kutya-hóhér megragadta az állat hátsó lábait, majd két marokra fogta a lihegő eb torkát és... tovább nem bírtam. Elfogott az émelygés, a tehetetlen düh ököibe szori-

---

K E L L & K R A U S Z

női divatáruház

Arad

Alapítva 1887

totta a kezemet. Szinte menekülve hagytam el az uccát. Azon a napon nem tudtam ebédelni. Velem együtt bizonyára többen is jártak így, akik végignézték a borzalmas kutyafogást.

Van nekünk állatvédő-egyesületünk. Van nekünk törvényünk, amely tiltja az állatkinzást. A kocsist, aki veri a lovat, állatkinzásért megbüntetik. A vágóhidon is előbb elkábitják a vágóállatot és csak azután taglózzák le. Miért kell éppen a kutyákkal úgy elbánni, hogy minden jóérzésű emberből önkéntelenül kitör a felháborodás. Találjanak ki valami más módszert a kóbor kutyák összefogdozására, de szüntessék be végre az olyan gyalázatos állatkinzást, aminek többedmagammal a minap a város közepén, a legforgalmasabb uccák egyikén szemtanuja voltam.

FELIX SALTEN.

Hiradás ada tudtul, hogy Bécsben az ugynevezett tusztogatósi munka során letartóztatták Felix **Saltent**, a világhírű író és színházi kritikust. Kollegái közül fogságban ül már Raoul **Auernheimer**, a jeles színházi kritikus és Franz **Werfel**, a világhírű regényíró.

Nem tudom elképzelni, miért tartóztatták le Felix **Saltent**, mit követhetett el, amiért megfosztották szabadságától? Irodalmi munkássága szintiszta költészet, amiben még a szigorú **Göbbels** doktor sem találhat kivetnivalót. Regényei: „**Martin Querbeck**“ és „**Der Schrei der Liebe**“ emberi történetek világnézleti beállítottság nélkül, „**Bambi**“ című könyve egy ólónak a történetét írja le, a „**Fünfzehn Hasen**“ című munkája pedig tendenciától mentes állatmesék gyűjteménye. „**Austriaca**“ című essay-kötetében a régi Ausztria vezető embereiről fest markáns képet. Mi lehet tehát a büne, hogy megfosztották szabadságától ezt a finom tollú író és invenciózus költőt, aki távortartotta magát is, muzsáját is a politikától?!

Most jut eszembe: Felix **Salten** szigorú és igazságos színházi kritikus volt a legnagyobb bécsi lapnak, a **Neue Freie Presse**-nek. Színpadi szerzők és színészek fölött mondott ítéletet. A színészekről csak jó szava volt, mert nem is lehetett más, hiszen a Burgtheater művészeinek színpadi munkáját méltatta. De már a színpadi szerzőkkel szemben nem ismert kíméletet és bizony akárhány színpadi munkát le kellett venni a műsorról Felix **Salten** igazságos kritikája következtében. Valószínű, hogy bukott szerző fizetett így vissza a kritikuskak. Olyan bukott szerző, aki a mostani rendszer támasza. Bizonyos, hogy Raoul **Auernheimer** szintén színházi kritikus minőségben vonta magára a gleichschaltolt osztrák színpadi írók jóvoltából az új rezsim haragját. Ebből pedig az a tanulság, hogy színházi kritikát sem érdemes írni többé . . .

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átvesszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével.

Prostitúció végig az egész vonalon

FRANCIA HÁRMAS: A FÉRJ ÉS HAZIBARAT EGYÜTT
IZZADJÁK KI AZ ASSZONY SZÜKSÉGLETÉT

Illetékes körökben ujabban ismét sokat tárgyalnak a prostitúció még szűkebb mederbe való szorításáról. Mint ismeretes, törvény tiltja ma már, hogy bárki olyan házat tartasson fenn, ahol az erkölcs rendészet felügyelete alatt álló nők laknak. A kettős cél volt:

végeitvetni a mindjobban elharapódzó leánykereskedelmi üzelmeknek és megtisztítani az uccákat.

A közönség hálás tisztelettel vette tudomásul az intézkedéseket a prostitúció kipusztítása érdekében. Örömmel fogadta a nyilvánosházak megszüntetését és az uccák megtisztítását ugyanugy, mint a tüdőbeteg-pavillonok hermetikuskülönítését is diadalnak kellett elkönyvelni az egészségügyi intézkedések között.

Am a tüdővészben szenvedő emberiség számára megváltást csak a tuberkulózis kórokozó bacillusainak kipusztítása hozhatna s ugyanigy

a prostitúciót is csak ott és csak akkor lehetne kiirtani, ahol s amikor az okzóit, — gazdasági, szociális, jellembeli és fiziológiai, társadalmi bacillusait kiirtották.

Mert hiába szüntették meg a nyilvános házakat s toloncolták ki a nyilvántartott szerelmi vásárosnőket, — hiába lép fel a törvény teljes szigorával a leánykereskedők, a zugfürdősök és messziről büzlő bárók tulajdonosai ellen, ha

nem szűnnek meg az előfeltételek, ha nem pusztul el a prostitúció-bacillusok melegágya.

Soha gyorsabb és erélyesebb intézkedésekre nem volt szükség, mint most, mert

a prostitúció kilépett régi medréből és gennyes hullámai fertőzve öntötték el az ellenállásra egyre képtelenebb társadalmat. Behatoltak a művészetbe, a köz- és magánhivatalokba, a családi életbe,

melynek megglazult kötelékei közt, az élet megnövekedett gondjai, a fejlődő izléssel fellépett új igények, a tulhajtott divatkultúra s a hazug, szinfalakmögötti világ színeinek üzletes csillogtatása, mind együtt és külön kerítőiül szegődtek a lélekmérgező és idegeket, fizikumot örlő, az egész társadalmat lezüllesztő prostitúció szolgálatába.

Soha még ennyire ki nem használták az élet nehézségeivel küzdő női tömegek azt a lehetőséget, hogy végső esetben szerelmi életük prostituálásának árán szerezzék meg a labbérüket, az első fontosságu élelmiszereket

Csak egy helyen vásárolhat finom **????**
fehérneműket és paplanokat **!!!**

RUTKAY & BOTYE

cégnél A R A D, Bulev. Regina Maria No. 8.

és a rongyokat, melyek nélkül hiába startolnának a világ legszomorubb versenyében, melynek díja legtöbbször kevesénél is kevesebb.

A gazdasági nehézségek nyomása alatt a városi nő elvesztette talaját, szeméremérzése eltűnt, hogy helyet adjon a körülményekkel megalkuvó, amorális és förtelmes mentalitásnak, mely nem tartja bűnnek az erkölcsi feslettséget, a titkos és nyílt prostitúció ugynevezett társadalmi formáit: a legridegebb érdekházasságot, a francia hármast, melyben a férj és a házibarát együtt izzadják ki a pénzt, amit az asszony életstandardja felemészt.

De ujabban kezdi már természetesnek itélni az alkalmi ismerkedéseket, a gyorsan lebonyolított pásztorórákat is, melyeknek az édességét természetesen éppen úgy megfizeteti a férfivel, mint az ellenőrzött uccalányok.

Kísérjük csak figyelemmel az apróhirdetéseket. Soha még eddig olyan könnyen és olyan általánosan nem kínálkozott a könnyű kalandok lehetősége a férfi számára, mint ma és soha még a férfi nem jutott nehezebben keresethez, — nyilvánvaló, hogy ilyen körülmények között rossz üzlet a prostitúció a nő számára.

Nem vitás, hogy soha még aktuálisabb nem volt a prostitúció újabb erélyes megrendszabályozása. ám soha reménytelenebb és eleve sikertelenségre ítéltebb sem. Mert hiába csukták be a nyilvánosházakat, ha nemtők eloszlatni azokat a viharfelhőket, amelyeket a mai társadalmi berendezkedés, az álszemérem, a hazug morál s a farizeus szemforgatás gomolyított a szemünk felé.

A prostitúció problémája mindaddig megoldhatatlan marad, míg nem büntetik szigorúan mindazokat, akik a tehetségüke, munkájukat, meggyőződésüket bármilyen alacsonyrendű szándék és cél szolgálatába állítják, ha csak megcsillogtatják is előttük az arany obulusokat.

A nemi különbségek tökécsítése már csak nyulványa annak a bomlási folyamatnak, mely már jóval a világháboru előtt indult meg s előbb a háboruhoz és azután annak szomorú következményeihez vezetett. Egész Európát, sőt nagyrész Amerikát is csupa prostituáltak lakják s az egész világot még sem lehet kitelepíteni a horizont-periferiákra. Holott egyebet nem igen érdemelne!...

Pazarul felszerelt raktárunkkal várjuk Önt és kérjük, hogy személyesen győződjön meg árunk dus választékáról, valamint olscó árainkról.

Töltőtollat, ezüst, arany csavarirónt, társasjátékok, dobozos levélpapírt, fotóalbumot, képes meséskönyvet, szépirodalmi ujdonságokat és egyéb hasonló praktikus tárgyakat előnyösen csak a

„CULTURA”

könyv- és papírkereskedésben vásárolhat.

Akiknek ez az élet : nem élet !

EMLÉKEZÉS AZ ÖNGYILKOS SIPOS IVÁNRA, LAPUNK
BELSŐ MUNKATÁRSÁRA

(Arad.) A magyar fővárosból érkezett az elszomorító hiradás, hogy Sipos Iván, a kiváló író és hirlapíró, egy szállodai szobában megmérgezte magát. Sipos Iván öngyilkosságának híre Aradon is részvétet váltott ki azokból, akik még abból az időkből ismerték a fiatal talentumos író, amikor

az Aradi Közlöny és lapunk szerkesztőségében dolgozott.

Aradon is elismerték ennek a lobbanékony természetű írónak képességeit, de nem méltányolták.

Mindenütt elismeréssel találkozott, de a méltánylás, amelyből cipőt és enivalót vehetett volna a feleségének és a gyerekeinek, sehol sem szegődött melléje.

Pedig minden kelléke megvolt hozzá, hogy érvényesülhessen: tehetséges volt, mesterien játszott a magyar nyelv muzsikáján és otthonról magával vitte a mai világban oly sokratartott fajtisztaságot.

Egyszerű oradeai családból származott. Apja vasutas, anyja egyszerű asszony, aki fejkendővel járt a piacra bevásárolni. Sipos Iván Oradeán végezte iskoláit és már fiatalon eljegyezte magát az irodalommal. Hangulatos versekkel kezdte, amelyek fővárosi és vidéki lapokban jelentek meg. Azután újságíró lett. Megfordult majdnem minden vidéki városban. Debrecenben lelkész-leányt vett el feleségül. Ekkor is vándor-madár maradt. Sehol sem találta meg a helyét. Valami üzte, hajszolta új emberek közé, más tájékokra. Így került Aradra, ahol talán legtovább birta ki: majdnem egy évig. Röpirattal bucsuzott el Aradtól, ahová később visszajött, hogy nagyszerű regényének néhány példányát elhelyezhesse. A két anadi tartózkodása közötti időben bejárta Clujt, Oradeat, ahol egy kávéházi bokszban luminált vett be és ezméletlenül összeett. Végigbarangolta Szlovenszkrét, majd Budapestre ment ez a hányatott

Z W A C K

L I K Ö R G Y Á R

Arad, Str. Mircea Stănescu No. 1. — Telefon No. 506.
Gyármányok: Unicum Zwack, Cacao Chouva, Triple Sec Curacao, Yvette, Gin, Chypre, Cherry Brandy, Cordial, Absinth, Punch, Whisky Zwack, Prunelle Zwack, Cocktail Zwack, Rom Big-Gun, Casino, High Life Rum, Cognac Casino, Medicinal Magister Port, Malaga Zwack.

életü magyar író. Mindenüvé magával vitte a feleségét és gyermekeit is.

A jobb sorsa érdemes család rengeteget nélkülözött. Sipos Iván a kivételes tehetségével, a tudásával, a szerénységével és becsületességével mindenütt háttérbe szorult és nem tudott megkeresni annyit, hogy jóllakassa a családját.

Ez a harc a mindennapi kenyérért még jobban elkeserítette.

Miért fordultak el tőle azok, akiknek társadalmi helyzetük és vagyoni viszonyaik azt írják elő, hogy támogassák a magyar irodalom munkásait?

Nem volt könnyelműen bohám, nem bujta a korcsmákat, nem ült éjjel-nappal a kávéházban, nem kártyázott. Egyetlen szenvedélye volt csupán: az írás.

Miért fordultak el tehát tőle?

Ezért az elhagyatottságáért annyira elkeseredett, hogy többször kísérelte meg az erőszakos áthurcolkodást a másvilágra. Mindig megmentették és mindig új reménységgel, új lelkesedéssel vágott neki az életnek. Hátha rámosolyog a szerencse, hátha akad kiadó azokra a munkáira, amelyeket lázas éjszakákon, a nappali hasztalan kenyérhajsza után alkotott egy szegényes butorozott szobában. De a szerencse nem mosolygott rája. A kiadók visszaküldték a kéziratait annak dacára, hogy el voltak ragadtatva tőlük, dehát a mostoha viszonyok miatt nem vállalkozhattak kiadásukra. Most azután már nem bírta tovább. Végzett magával. A luminál jól működött.

Sipos Iván nincs többé.

Néhány évvel ezelőtt **Cholnoky** László regényíró a Dunába ölte magát. Tavaly **Somlyó** Zoltán költő a legnagyobb nyomorban halt meg. Az idén **József** Attila költő a robogó vonat elé vetette magát. És most **Sipos** Iván regényíró luminállal mérgezte meg magát. Csupa kivételes tehetség, nagyszerű érték. El kellett pusztulniok, mert az élet mostoha vola hozzájuk és a Baumgarten-alapítvány költő-kurátora nem akart róluk s. nmit sem tudni.

Olyan sok tehetsége van a magyarságnka, hogy pusztulni hagyja egy részét?!

Mercur könyv

7 havi hitel!

Jelentkezés:

Strada Bratianu 18.

Reformálják az éjszakát

(Bucuresti.) Az éjszakai élet gyökeres reformját jelenti az az értekezlet, amely most zajlott le az érdekeltek kezdeményezésére. Megvitatásra került az ugynevezett „konzumnók” kérdése, az artistavizsgák ügyének szabályozása és a mulatóhelyek egyik legfontosabb problémájának, a szeparéügynek rendezése.

Az érdekeltek ugyanis tiltakoztak az ellen, hogy azokat a hölgyeket, akik nem lépnek fel önálló számokkal, csak diszként szolgálnak a lokálokban és kedvredésül odaülnek a társasághoz, artistanőknek minősítsék és számukra artista-igazolványt állítsanak ki.

Kérték azonkívül azoknak a spanyol bikaviadalokra emlékeztető látványosságoknak a betiltását, amelyek artistavizsga cégére alatt botránkoztatják meg minden évben a főváros jóízű közönségét. Ezeket a vizsgákat magánvállalkozók rendezik és színpadra engednek minden dilettánst, hogy azok

kétségbeesett erőfeszítésén és kínos tehetetlenségén a vérszomjas közönség minél jobban mulathasson.

Ez a kegyetlen hangulat természetesen kihatással van a valóban kellő felkészültségű artista-jelöltek produkciójára is, mert a közönség java része nem művészi produkciót akar látni, hanem

kárörvendően nevetni a tehetségtelen alkarnokok erőlködésén.

Végül pedig azt a kérelmet terjesztették elő az érdekeltek, hogy a rendőrség

szüntesse meg a mulatóhelyeken a szeparékat, mert azok a szó szoros értelmében az erkölcstelenség melegágyai.

Amikor ennél a pontnál tartottak, valóban elképesztő példákat soroltak fel timişorai, cluji, de különösképpen aradi mulatóhelyekkel kapcsolatban és ezeken a helyeken sűrűbb rendőri razziákat követeltek.

Az értekezlet állítólag azzal az eredménnyel járt, hogy kimondották:

a jövőben nem kell az artistaegyesület tagjainak lenniök azoknak a nőknek, akik a parketten nem lépnek fel.

A nyilvános artistavizsgák rendszerének is valószínűleg végetvetnek és ezental szakemberekből álló zsüri fogja felülvizsgálni az artistapályára készülő jelöltek képességeit. Egészen bizonyos, hogy ezt az intézkedést örömmel veszik tudomásul mindazok a jelöltek, akiket eddig a vizsgák kegyetlen és kárörvendő közönségének magatartása tartott távol a nyilvános jelentkezéstől, amint a jobbérzésű pályázó inkább visszalépett, semmint ilyen megaláztatásnak kitegye magát.

Robitsek József

Fűszer, gyarmat és festék nagykereskedés. Arad, Str. Crişan. Telefon 1329.

Ugyézség elé kerülnek a telefon-betyárok

Nincs olyan nap, hogy a telefonközpontban meg ne lennének előfizető és panaszt ne tenne az ismeretlen zaklatók ellen. De hiába tesznek panaszt, ezen a járványszerűen elterjedt bajon a központ nem tud segíteni. Ez a helyzet mindazokban a városokban, ahol a telefontársaság bevezette az önműdő apparátust. Az ellenőrzés ugyanis igen nehéz és így a telefonbetyárok büntetlenül és zavartalanul garázdálkodhatnak.

Kétségtelen, hogy az automata gépek igazi áldást jelentenek az előfizetőre nézve, de a sok előnnyel szemben ott rémli a hátrány, a lelkiismeretlen telefon-gangszterek vakmersősége. Mert ezek a sötétben bujkáló névtelen erkölcsi brigantik valóságos mumusai az abbonenseknek. Reggeltől estig és estétől hajnalig fáradhatatlanul „dolgoznak” az ismeretlenségükben hőködő vagy tréfálkodzó szegénylegények. Még szerencsésnek érezheti magát a jámbor előfizető, ha csupán izléstelen viccet üznek vele! De a telefonbetyárok ma már olyan vakmerők, hogy a családi életbe is belegázolnak, sőt igen komoly üzleti károkat is okoznak.

A panaszok egyre szaporodnak a központban, ahol kétségbeesett, felháborodott és bosszus férfiak és nők keresnek védelmet ismeretlen üldözők ellen. A leghelyesebb, ha a zaklatott előfizetők azonnal írásban teszik meg feljelentésüket, hogy a társaság igazgatósága erre a célra kijelölt és kioktatott közegei útján megfigyelhesse a vonalat. Remélhetőleg hamarosan fülön csipnek egyet-kettőt a kiméletlen és tapintatlan gangszterek közül.

A leplezett telefonálót természetesen azonnal átadják az ügyézségnek, amely azután haladéktalanul hadbíró-ság elé állítja.

És ha csak egyetlen egy ilyen felelőtlen bülbemászót elítél a bíróság, akkor a többi alaposan megfogja gondolni, hogy muka vagy pihenés közben bosszuságot és keletlenséget okozzon az előfizetőknek. Akkor azután nyugalom lesz az automata-telefon frontján.

Szigeti Oszkár

cipőáruháza, Arad, Str. General Berthelot 3.
Szinházzal szemben.

Domán Sándor

Butor szövetekben, szőnyegekben állandóan nagy raktár!
szőnyegáruháza, Arad, a városházával szemben.

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

— Egy ismerősünk érdekes házassági hírt hozott a magyar fővárosból. A Hymen-hír annál is inkább érdekel bennünket, mert az örvendetes esemény egyik szereplője Aradról került Budapestre. A hiradás arról szól, hogy **dr. Héber Antal budapesti sebészfőorvos** és **dr. Bizza Piroska orvosnő**, mindketten a Szent István-kórház orvosi karának tagjai, házasságot kötöttek. Dr. Bizza Piroska aradi leány, a színházi vonatkozásban ismert Bizza-családból származik. Még fiatal gyermekként került Budapestre, ahol lankadatlan szorgalommal és törhetetlen akaraterővel kezdett tanulni. Kitüntetéssel végezte el középiskoláit, egyetemi tanulmányait és mint diplomás orvosnő a Szent István-kórházban kapott működési kört. Itt ismerkedett meg **dr. Héber Antal sebész-főorvossal**. Az együttes munka közelebb hozta a főorvost és orvosnőt, ideális szerelem fejlődött ki közöttük, amely nemrég az anyakönyvi hivatalba vitte a fiatalokat. Az igen tehetséges aradi származású orvosnő karrierjét számosan kísérték Aradról élénk figyelemmel és ezek körében bizonyára örömet keltett a házassági hír.

— **Kerpel Izsó**, az aradi könyvkereskedők doyenje, aki több generációval szeretettette meg a könyvet és aki maga is fanatikusa a könyvnek, a nyomtatott betűnek, most maga is szerzőként lép a közönség elé. Amit negyven esztendő alatt versben és prózában, magyar és német nyelven írt és adott közre napilapokban és folyóiratokban és azt, amit az íróasztal fiókjában pihentetett, most vaskos kötetben kiadta. A könyv címe: „**Versek, műfordítások és cikkek**“. A négy évtized alatt összegyűlt irodalmi termék között akad elég szépszámban olyan vers és próza is, amely kiállja a legszigorubb bírálatot is. Vannak közöttük alkalmi versek és

BUTOR

Jó,
szép,
modern,
olcsó

Butorszalón

Tulajdonos: E. GARAI, Arad, Piața Avram Iancu No. 15.

Gyapjuipar R. T. Timișoara

Gyártja a legfinomabb női és férfi szövetujdonságokat,
a legmodernebb kötött és kötszövött cikkeket, fonalat,
szalagot a legolcsóbb áron.

— Societate Italiană Industria Cucirini, Arad. Fabrica de Ață, Arad, Piața Cetății 3. Tel. 19—60.

könnyebb alkotások, de valamennyi elárulja, hogy szerzőjük olvasottsága talán versenyen felül áll, hogy humora finom és filozófiája lehiggadt és megnyugtató. **Kerpel Izsó**, a 70 éves „fiatal” író nem pályázik irodalmi babérokra, célja az volt, hogy elszórakoztassa és visszavezesse a békés jó világba az olvasót. És ezt el is éri.

— A napilapok figyelmét elkerülte a napokban egy pénzügyminiszteri nyilatkozat. Le kell szögeznünk — mondotta többek között a miniszter —, hogy minden dicséretet megérdemelnek a kisebbségi pénzügyintézetek is, melyeket nem irányít egyoldalú önzés, hanem minden alkalmat megragadnak arra, hogy a gazdasági élet szükségleteit minél teljesebb mértékben és minél megfelelőbb feltételek mellett kielégítsék. Természetesen szem előtt kellett tartaniok a rendelkezésükre álló erőforrások által nyújtott lehetőségeket. Csak a banküzlet technikáját nem ismerő laikusok állíthatják, hogy a pénzügyintézetek nyereszkeskedési vágyból több hasznot igyekeznek a gazdasági életből kihozni, mint amennyit észszerű üzleti számítással szabad.

— Fáskörökben előnyösen ismert, országos híré szakemberek vették át a régebben megszűnt Schlézinger és Fia aradi cég raktelepét és „Ardealul” címen vezetik tovább. A közkereseti társaság tagjai Atlasz S., Diamant I. és Sebes K., akik valamennyien ismert tagjai a város kereskedőtársadalmának.

— Az Aradi / „Irodalmi Könyvtár” LapjeteK szerint állandó

Szemüvegek, keretek, fényképezőgépek, fotocikkek legolcsóbb bevásárlási forrása

KUN

ZEISS

szaklátszerész. Arad, Bulev. Reg. Maria No. 10. (Lengyel butorgyár épület).

Mélyen leszállított árakon a legszebb ajándék! Dombornyomású névjegy, töltőtollszáruk, emlékkönyvek, társasjátékok, óriási választékban.

Max Molnár & Comp cégnél

Arad (a Városi Színház főbejáratával szemben). —

Telefon: 1601.

Lengyel Lőrincz

butorgyár

Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 21.

fejlődést mutat. Egymásután létesít az országban fiókokat és lerakatokat, — így legutóbb a fővárosba is bevonult kitűnő gyártmányával, amit az aradi Kereskedelmi és Iparkamara céghivatalánál is bejelentett.

— Az aradi Teba textilgyárnál nincs semmi baj. Husz millió lejről harminc millióra emelte alaptőkét. A munkás és tisztviselőfizetéseket nem emelte.

— Cotioiu Romulus dr., a jeles aradi ügyvéd, a város vol főpolgármestere az elmúlt héten két dugót kapott. Beválasztották a „Dop“ dugógyár igazgatóságába és váratlanul belesett egy kinos vakbélrohamba. Az utóbbit — egy fényesen sikerült műtét után — már szerencsésen kiheverte a népszerű politikus, akit felgyógyulása után szeretettel köszöntötték barátai és hivei.

— Igazán nem értjük Grecu Pavelt, az aradi Mezőgazdasági Kamara titkárát, hogy miért kellett neki idegenbe menni tenyészbikáért? Hát a titkár ur nem kíséri figyelemmel a napilapok „Levelezés“ rovatát?

— Vajjon mi lehet az oka, hogy felszámolni kényszerült a Kardos M. Utódai szesz és ásványvizkereskedelmi rt? A szesz is jó üzlet, — az ásványviz is jó üzlet, — hát még a kettő együtt?

— És ha már itt tartunk, — miért kell felszámolnia a timișoarai Diana Sósorszesz rt.-nak? Remélhetőleg a felszámolás propagandájával is ifj. Szana Zsigmondot fogják megbizni, hogy Krayér Elemér és Vásárhelyi Elemér megbízottakkal együtt legyen a Generalstab.

— Az „Eg-gü“ vegyipari rt. Timișoarán mérlegében mindössze 45.242 lei nyereséget mutat ki. Hát érdemes ennyiért dolgozni? Annyi energiával, amennyit rápazaroltak arra, hogy utolérjék a „Schmoll“ és a „Gladys“ pasztákat, más pályán sarokházakat kereshettek volna!

— Mindenki örülne Aradon, ha megegyezés jönne létre a város vezetősége és az Amte ügyében. Elvégre ez a nagy-

Közeghi Sándor Fia

Fémáru és galvanizáló műhelyben készülnek: fodrászati cikkek, mosdók, hajszáritók, vízvezetéki berendezések, lámpák, csillárok s más mindenemű fémmunkát megrendelésre.

Arad, Bulevardul Regele Ferdinand No. 61.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza, Arad, Str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban; bársonyok, selymek és mo-
sóanyagokban. A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

multu sportegyesület, mely mindenkor dicsőséget szerzett városának, megérdemelné, hogy hozzá méltó sporttelephez jusson.

— Lesz vagy nem lesz konjunktura az Aradkörnyéki fűrészüzemeknél? Ez a kérdés izgatja mostanában fászköreinket, különös tekintettel az Anschlusra. Ezt azzal magyarázzák a bennfentesek, hogy az ausztriai fűrészüzemek termelését ezental az anyabirodalom fogja felhasználni s így kevesebbet juttathat a jövőben Magyarországnak.

— Egy aradi patikából terjedt el a hire, hogy Dán Oszkár, a Neuman-gyár kitünő igazgatója beteg. Persze a hír órák alatt elterjedt a városban és mindenütt részvétet keltett. Mondanunk sem kell, hogy az egész összezsugorodott egy kisvárosi pettyé...

— Mire e sorok megjelennek, teljesen felgyógyulva hazaérkezik Bécsből dr. Raicu Aurélné, a város volt alpolgármesterének felesége, a finomtollu, széplelkü költőnő. A hozzátartozók, barátok és ismerősök virágai várják itthon a szimpatikus uriaszonyt, aki remélhetőleg rövidesen ismét elfoglalja vezetőhelyét Arad kulturáját, jótékonyágát és társadalmi intézményeit támogató hölgyek társadalmában.

— Nem titok, hogy Arad legrégibb és legmegbízhatóbb bicikli szaküzlete a Koch Dániel cég. Ami ebben a szolidágáról közismert üzletben eladásra kerül, — az valóban magán viseli a cég márkáját: a megbízhatóságot. (x)

— Igen sok panasz hangzik el az utóbbi időkben újra a tojáskereskedők ellen. A háziasszonyok keservesen panaszoznak egymásnak, hogy különösen ünnepek előtt mes-

---

REUSZ

műjéggvár megbízható!

TELEFON 11—41.

CITY DROGÉRIA

Tulajdonos: E. ZEINER

Illatszerekben, piperecikkekben, izléses ajándéktártyakban Arad legdusabban felszerelt raktára,
Bulevardul Regina Maria (Minorita-palota).

Dürkop, BSV, Derby és Elit kerékpárok kaphatók, kedvező fizetési feltételek mellett

K O C H

Strada Eminescu 2. szám alatt.

KOVÁTS CONSTANZA

DOBOZ-GYÁR, Arad, Bul. Regele Ferdinand 37. — Olcsón gyárt kereskedelmi és gyógyszerdobozokat.

terségesen felverik az üzérkedők az árakat és tömegesen kerülnek forgalomba a silány minőségek is. Nem ártana, ha a kerületi orvosok és az árellelőrző bizottság figyelemmel kísérnék ezeket a machinációkat.

— Egy átutazó ismert politikus mondta a napokban az Ország-Világ munkatársának a következőket: „Ha a város kitüntetéssel jutalmazná azokat, akik hozzájárulnak az idegenforgalom emeléséhez, — elsősorban a Hotel Central tulajdonosára kellene gondolniok, aki valóban figyelemmel és fegyelemmel vezeti ezt a mintaszerű üzemet“. Ezt csak azért mondtuk el, hogy alkalomadtán ne feledkezzenek meg erről a torony alatt.

— Nem akarunk indiszkrétek lenni, de eláruljuk, hogy nem mindig büzlik fejétől a hal. A hal esetleg már büzzel együtt kerül a vevőhöz, tehát nem ártana, ha olykor a város főorvosi hivatala a szag után igazodna, mint igen sok megbetegedés kutforrásához.

— És ha már a szagnál tartunk, — valami büzlik Arad egyik legnagyobb vállalatánál is, ahol minden külön bejelentés nélkül, máról-holnapra mensztettek egy olyan főtisztviselőt, aki igen fontos munkakörrel volt megbízva. A kitünő nagyvállalatnak bizonyára az nem tetszett, hogy tisztviselője szerényen és takarékosan élt, minden fillért megvont a cége szájától és néhány hónap előtt egymilliónygy-

CARBOZON

fogpaszta minőségben és árban minden más gyártmányt felülmul! — Egyedelőrusítás:

PARFUMERIA „ELITE“

Fischer Eliz-palota.

Weisz István

uriszabóság. Kifogástalan szabás, állandó szövetkülönleges-ségek és szolid árak. — ARAD, Str. Eminescu 15.

Kellemes ünnepeket és igaz örömet szerez magának az, aki

Hartmann Kálmán

ékszerésznél vásárol
husvétii ajándékokat.

HARISNYA, SZVETTER, KEZTYÜ!

BOGYO-nál, Str. Eminescu 1.

Női, férfi- és gyermek-számok! Legolcsóbb árban kapható

százezerét egy igen szép emeletes házat vett magának. De azt is ráfogták, hogy Budapesten is van már egy igen szép háza, — persze ezt csak az „Elite“ parfümeria új tulajdonosa beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Az üzletet nővére emelte gazdag raktárával, szolid áraival, előzékeny kiszolgálásával, szakismeretével és előkelő ismeretkörével. **Ez az ambíciózus fiatalember sikerrel kiállta a vizsgát, — elnyerte a közönség diplomáját. (x)**

— Az idei husvétii vásárban a Schutz J. cég megérdemli, hogy kiemeljük szerénysége keretéből és néhány szóval odaállítsuk azok osrába, akik tekintélvit és előkelőséget szereztek Arad kereskedőtársadalmának. Ez — a ma már két részre osztott férfiszövet és női divatáruház bármelyik nagyvárosban megállná a helyét. A minőségi áruk szakszerűen összeválogatott raktára, a törvényes kereten belül, banira való kalkuláció, a pedáns adminisztráció, a kitünő személyzet, a vevőkkel szemben tanusított figyelem és áldozatkészség ma már mélyen beidegződött a közönség minden rétegébe és ez a magyarázata annak, hogy bárhogyan is alakuljanak a viszonyok — a vevők hálásan hüek maradnak ehhez a példás céghez. (x)

Kerékpárt csak megbízható helyen vásároljon! Világhírű márkák, kedvező fizetési feltételek mellett, versenyképes árban és teljes garanciával

Hammer Trade Mark **Eszigmund és Fia**

cégnél, Arad, Bulv. Regele Ferdinand 27.

MÉG MINDIG A KÖNYV a legolcsóbb ajándék!
Szépirodalmi és művészeti könyvek, képeskönyvek, játékok. **SÁNDOR FERENC**-nél, a megyeházával szemben.

Miért kell várni az utolsó percig?

a bevásárlásokkal, hiszen dusan felszerelt külön játékosztályunk már most teljesen felkészülten várja kedves vásárlóinkat és azok részére, akik most csak kiválasztani akarják a különböző árukat, **husvétig szívesen rezerváljuk!**

SZINHÁZI VERSENYBAZÁR, ARAD.

Legszebben mos. vasal, fényez férfi inget, gallért 3 leiért
BUTTINGER TERÉZ Arad legrégebbi mosóintézete, Str. Consistorului 35 az udvarban (saját ház).

GRÜNBAUM MOR ezelőtt **GLÜCK JÓZSEF**
szobafestő, szobakárpitozó és mázólo,
ARAD, Bulevardul Reg. Ferdinand 13.

— **Kreuzberg Harald**, a világ elismert élen levő férfi-táncosa a maga nemében valóban az első. Mi itt Aradon már másodizben találkozunk vele; alig egy éve adott egymásután két előadást. Még a jelen viszonyai mellett is volt közönsége és ez leromlott városkánk kesernyés dicséretét jelenti. Utánozhatatlan finomság, egyszerű keresetlenség, szerény forma, tökéletes stílus, a legaprólékosabb csekélységek remek kifejezésre juttatása jellemzi a kopasz, igénytelen külsejű Kreuzberg átütő filozófikus művészetét. Az egyetlen, mondjuk zavaró körülmény az általános közönség véleménye szerint, hogy: férfi. Mert tagadhatatlan, némi idegen érzéskomplexum férfi táncossal szemben. De a siker maga egyöntetűen diadalmaskodott. Elsősorban Kreuzberg komoly, mély alkotásaival szemben, ezeket követték a humoros produkciók és végül a „finom báj” kifejezői. (Csak itt zavar — már akit — az hogy férfi a táncos.) Arad fejlett tánckulturájára jellemző, hogy az utóbbi idők nyugati művészeinek elmaradását egy nagy táncos sikere pótolhatta. (dr. —gár.)

— **A filmharmonikusok hangversenye** több érdeklődést érdemelt volna. Nemcsak mert sivar időnk művészetlenségét akarja megtörni, de mert „derék filharmonikusaink” elcsepelt epiteton ormansa tényleg hónapok önzetlen munkájának ambiciózus törekvését, nagy eredményét tárta elénk. Itt kell a fáradhatatlan és kedvét, ambícióját sohasem vesztő katonakarmesterről, **Botto**-ról megemlékeznünk. De lokálmert különben ez is kihal. Viszont örömmel láttuk a fiatal patriotizmusból is pártolni, bátorítani kell a filharmoniaát, generációt vonósaink sorában. Ez a munzsikus gyűjtés-kérés is a karmester érdeme. Énekművésznő, szoprán szólista

SOK

hirdetőnek szerzett sikert 27 év óta az „Ország-Világ” politikai, társadalmi, közgazdasági és művészet riport hetilap, mely

KICSI

kezdetétől fogva ma már Ardeal és az utódállamok majdnem minden házánál megtalálható. Igen

SOKRA

értékeli ma már a hirdetőközönség ezt a régi, közkedvelt, jól bevezetett riportlapot és ezért a hirdetők közül sok százra

MEGY

azoknak a száma, kik sikerrel hirdetnek az „Ország-Világ”-ban. Állandó hirdetőknak nagy kedvezmény!

is volt. Galos (Coroiu) salontai főhadnagy fiatal felesége, aki nemcsak érző művészetének finomságait csillogtatta, de anyagiatlan önzetlenségével együtt dolgozott az orkeszterrel. Aidat, Lakmet és a „Frühlingsstein-net” énekelte. (dr. —gár.)

— Santoliquido olasz zongoraművész nő hangversenye azt igazolta, hogy még ingyen sem telik meg ma az a kulturpalota, mely pedig jobb időkben sokszor kicsinynek is bizonyult. Az olasz propaganda ingyenesen nyújtotta ennek a nagy tudású, komoly, fiatal zongoraművész nőnek hangversenyét. de — mint már említettük — még így sem volt telt ház. Jellemző körülmény! Bach, a még régebbiek és az egész modern szerzők jobban illenek egyéniségéhez és esnek közelebb érzésvilágához — egyelőre — mint Beethoven, ki a közhíres „Mondschein” szonátával volt képviselve. (dr. —gár.)

Mint a harang nyelv nélkül

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 olyan a gyáros, vállalkozó, kereskedő, iparos reklám nélkül. Új vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az

ORSZÁG-VILÁC „AGGE” REKLAMOSZTÁLYA

elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait. — Tegyen kísérletet!

Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19. — Aut. tel. 15—25.

Pyjamák, ágyneműek, női és férfi fehérneműek legszébb kivitelben, legolcsóbban

K O Z S I N E K N É
 fehérnemű varrodájában készülnek. ARAD, Strada Brancovici No. 1.

Írógépek eladása, számológépek, töltőtollak javítása.
 Az ország legrégebb, legjelentősebb szaküzlete

M. S Z E G F Ű
 ARAD, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

Bélyeggyűjtés.

Ausztria

megszűnt mint önálló állam és március 13-tól a nagy Német-Birodalom éppen olyan tartománya, mint Bajorország, Szászország, Württemberg és a többi német állam. Ausztria bélyeggyűjtői szempontból lezárt terület lett és ebben a tekintetben is szaporítani fogja azoknak az ó-német államoknak számára, amelyek kiadványai Európa klasszikus bélyegeinek számitanak.

Az osztrák posta e pillanatban még folytatja működését, kibocsátott postabélyegei még érvényben és használatban vannak. Két országból, amely Königgrätz óta teljesen külön utakra tért, de azelőtt is csak nagyon laza államjogi összefüggésben élt egymással, egységes országot összegyurni igen nehéz feladat még az összekovacsolás mestereinek számára is. Az egyesülés első jele az a két alkalmi postabélyegző volt, amelyet Hitler birodalmi vezér és kancellár látogatása alkalmával Bécsben három napon keresztül használtak. Az összes posta küldeményeket ugyanis olyan külön bélyegzőkkel látták el, amelyeken a horogkereszt és a következő felírás látható: „A Vezér Bécsben“. A második intézkedés a Dollfuss arcképével díszített 10 schillinges és 24 garasos bélyegeknél a forgalomból való rögtöni hatályu kivonása volt. Bizonyára a további intézkedésekre sem fog kelleni hosszú ideig várni, hiszen a pénznem megváltozása és a márka pénzérték általános bevezetése rövid időn belül várható.

Ausztria bélyegei az utolsó kilencven év egész történetét feltűntetik. Az első postabélyegeket a diadalmas „Kétféjű sas“ egész császári birodalmát érzékeltették. A Habsburgok központosító törekvéseit, de egyúttal uralkodói bölcsességüket és a monarchia sok nyelvű népét bizonyítja az első öt bélyegsorozat, amelyen az uralkodó arcképén és az értékjelzésen kívül az államra való felírást nem találunk. Az első bélyegsorozat, amely „österreich“ felírást visel, 1883-ban jelent meg. A filatelista számára az osztrák postabélyegeket az olasz területek elvesztéséről, Magyarországgal történt kiegyezésről éppen úgy beszélnek, mint ahogy a külföldön működő postahivatalok részére kibocsátott sorozatok a monarchia nagyhatalmi állását bizonyítják. A világháború hősiességének minden dicsősége visszatükröződik a meghódított területek számára kiadott tábori postabélyegekről, míg a tragikus végről, az összeomlásról, a birodalom felbomlásáról, a megszálló hatalmak és az utódállamok által alkalmazott felülnyomásokat tanuskodnak. Történelmi dokumentumok, vagy ha úgy tetszik, emlékek ezek ép úgy, mint Bosznia-Hercegovina megszállásáról és anektálásáról beszélő katonai posta bélyegei. A köztársasági bélyegsorozat „Deutschösterreich“ felírása már a nagy német gondolat-

nak és a csatlakozási szándéknak kifejezője. Az inflációs idők mennyiségében növekedő és értékben önmagát utol nem érő bélyegei, a karinthiai népszavazás bélyegsorozata ma már mind érdekes és értékes történelmi emlék, az elmúlt nagydők tanuja.

Kevés olyan állam van, mint Ausztria, amelynek bélyegeiről ilyen világosan olvasható le az utolsó esztendő története. Bizonyosra vehetjük tehát, hogy bélyegeinek gyűjtése még jobban el fog terjedni, különösen ha figyelembe vesszük, hogy gyűjtői szempontból lezárt területet képez, ami iránt a filatelisták mindig különös előszeretettel viselkednek. Hozzájárul ehhez még az a körülmény is, hogy a nagy számú német gyűjtő — ha eddig nem tette — a Német-Birodalom tagállamai által kibocsátott postabélyegek között az osztrák bélyegeket is gyűjteni fogja, ami a bélyegek árának emelkedésében fog megnyilvánulni.

Amidőn bucsut veszünk az önálló Ausztriától, meg kell állapítanunk azt, hogy az Osztrák-Magyar monarchia államainak postabélyegei mindig kedvenc gyűjtési terét képezték a magyar filatéliának és minden oka meg van rá, hogy ezt az előszeretetet a jövőben fokozottabb mértékben gyakorolja.

(Bélyeggyűjtők Lapja.)

Löcherer Tamás.

Nemzetközi szélhámosok

FURAKODTAK BE A „CONCORDIA“ TAGOK SORÁBA

(Arad.) A filatelistáknak nem kell különösképen megmagyarázni, hogy mi a **Concordia** németországi bélyegegyesület. Akik komolyan foglalkoznak filatéliával és nem üzletszerűen üzik a bélyeggyűjtés nmes és tudományos felkészültséget is igénylő sportját, azok tudják, hogy a **Concordia** bélyegegyesület a legszebb kilátásokkal indult el és ideális céljául tüzt ki, hogy a nemzetközi csereforgalmát kibővitse, a maga számára, új tagokat toborozzon, de

Nyugat és Kelet

között a bélyeggyűjtők egyetlen igaz barátja a

Die neue Zeitung

Vétel, csere és eladási ajánlatok a világ minden részéből. Kedvező hirdetési feltételek. Filatelistáknak nélkülözhetetlen információs tudósítások. — Kérjen **gratis** mutatványszámot! **Cim:** „Die neue Zeitung“, Sibiu (Kleine Erde Nr. 3).

csakis olyanokat, akiket régi és megbízható tagok ajánlanak.

A kerekedőket és havatásos üzereket távoltartotta magától. Nem is merült fel panasz a nemzetközi szervvé kifejlődött német egyesület ellen egészen az utóbbi időkig.

A bélyeggyűjtők azt tapasztalták ugyanis, hogy az utóbbi időben, hogy

a Concordia nem veszi már oly szigorúan a tagok felvételét, mint ahogy eddig tette, hanem nyilván üzleti politikát követve sok ismert nemzetközi szélhámost vett fel tagjai közé,

olyan elvetemült és több helyen kicégérezett és fekete-listára tett csalót, akiket minden más egyesületből csalás és szélhámosság miatt kicsaptak.

Ezek az új **Concordia**-tagok büszkélkedve tagságukkal hangzatos körleveleket küldöttek az igazi tagoknak, akik jóhiszeműen bedőltek a csalóknak, akikről joggal azt hitték, hogy a **Concordia** becsületes és tisztességes tagjai. Érzékeny károsodás érte és éri a gyűjtőket, mert a szélhámosság, ezek a filateliai gangszterek megtartják a küldött bélyegeket és nem küldenek cserébe semmit, a reklamációkra nem is válaszolnak és azzal sem törődnek, ha a szaklapokban kipellengérezik őket.

A **Concordia** ezekkel a tagfelvételekkel elvette a cserétől a gyűjtők kedvét, de elérte azt is, hogy tagjai tömegesen kilépnek és más egyesület védelme alá helyezik magukat.

Az tagadhatatlan, hogy a **Concordia** nivós és nagy-szerűen megszervezett bélyegegyesület, de az is bizonyos, hogy az utóbbi időben éppen a felületes tagfelvételek révén sokat veszített színvonalából.

A gyűjtők második panasza a **Concordia** ellen, hogy a vezetőség és adminisztrációs személyzet többszöri levélbeli megkeresésre

egyáltalán nem is válaszol.

Pedig az a legkevesebb követelmény vele szemben, hogy felvilágosítást adjon tagjainak. Más előnye ugy sincsen a **Concordia**-tagnak, mint az, hogy szak-ügyekben felvilágosítást és utmutatást kapjon egyesületétől és panaszait meghallgassa és a lehetőség szerint orvosolja. Az ildomosság is azt parancsolja, hogy

levélre válaszolni kell.

Őn is fizessen elő a legjobb, legolcsóbb és legnivósabb magyar bélyegszaklapra. A LÉGRÁDI Dezső szerkesztésében megjelenő

BÉLYEGGYÜJTŐK LAPJA

Önt mindenről tájékoztatja. Kedvezményes előfizetési ár 180 lei, amely használatlan bélyegben is beküldhető a lap kiadóhivatalának címére: Budapest, VIII., Pál-ucca 6—8, I. 21. Mutatványszámot 16 lei használatlan bélyeg ellenében küldünk.

Valószínű, hogy a **Concordia** a levelek megválasztását és információk adását bizonyos díjak lefizetéséhez köti, de ezt utólag is lehet kérni a tagoktól.

A harmadik panasz az, hogy az egyesület hivatalos lapja, a „**Concordia-Post**”, a legbizonytalanabb időkben jelenik meg.

Az elmúlt év óta sokan egyetlen példányt sem kaptak a szaklapból.

Sok félreértésre ad okot az a körülmény, hogy a tagok névsorát, amelyet a „**Concordia-Post**” minden évben leközöl, így nem lehet ellenőrizni. Pedig az ellenőrzés fontos, mert a tagnévsorban a tag neve után ott van a dátum, hogy meddig van kifizetve a tagsági díj. Romániában sok **Concordia**-tag kifizette a tagsági díjat az iteni megbizottnak, de nem tudja a hivatalos lap hiánya miatt megállapítani, hogy

a neve mellett levő dátumot korrigálták-e vagy nem?

Mi ezuton is felhivjuk a romániai **Concordia**-tagokat, hogy ezirányu panaszaikat és a **Concordia**-val kapcsolatos egyéb panaszaikat velünk közöljék.

Diszes és praktikus ajándéktárgyak

BCU Cluj / Central University Library Cluj

háztartási cikkek legolcsóbb beszerzési forrása a

Szabó Albert

ÜVEG ÉS PORCELLÁN NAGYKERESKEDÉS

A R A D O N

Kérjük tehát a közönséget, hogy a régi bizalommal keressen fel bennünket, kísérje figyelemmel dus áruraktárunkat és mérsékelt árainkat, mert valóban

jól és olcsón vásárolni

csak évtizedek óta fennálló, kipróbált cégeknél lehet.

**EGÉSZEN
RÖVIDEN :**

az

Ország-Világ

(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

---

nyelvű riportlap.

Olvassa és terjessze!

„Phönix“-nyomda

Arad

Piața Plevnei Nr. 2

Telefon 16-39

Ajánkozunk mindenféle könyvnyomdai uton előállítható munka izléses és pontos elkészítésére a egrövidebb időn belül, versenyképes árákért

Könyvek, folyóiratok, ujságok. Hivatalo, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjgyezékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel a legizlésesebb kiállításban.

Kérjen árajánlatot!